

poslední aktualizace:

25. 5. 2026

Polsko mezi prezidentem a vládou

Rozkol mezi prezidentem Karolem Nawrockým a liberální vládou Donalda Tuska není obyčejná osobní nevráživost. Je to spíše **střet dvou představ** o tom, co má být dnešní Polsko. Zdali se má po éře PiS vrátit blíž k jádru Evropské unie, opravovat instituce a znovu stavět na právním státě, nebo se má hlavně bránit „centralizaci“ z Bruselu a držet národně-konzervativní kurs.

Kořen dnešního konfliktu sahá k návratu Tuska k moci na konci roku 2023. Nová vláda **slibovala** obnovu právního státu, odblokování evropských peněz a nápravu změn, které PiS prosadil především v justici. Prezidentské volby v roce 2025 se pak změnily v referendum o tempu i výsledcích této změny. Agentura Reuters po prvním kole **psala** o „žluté kartě“ pro Tuskovu vládu a o **frustraci voličů**, kterým zavedené strany nedaly přesvědčivou odpověď na drahotu, migraci a pocit, že změna je příliš pomalá.

Nawrocki, kandidát podporovaný PiS, nakonec 1. června 2025 těsně **vyhrál** se ziskem 50,89 %

hlasů. Výsledek byl ranou pro Tuskovu proevropskou vládu a zároveň důkazem, že Polsko zůstává téměř přesně **napůl rozdělené**. Už kampaň navíc ukazovala, kam se konflikt posune. Nawrocki získal viditelnou podporu Donalda Trumpa a po inauguraci 6. srpna 2025 **ohlásil** tvrdý boj o „suverénní Polsko“ i změny ústavy, což fakticky znamenalo otevření další fronty proti vládě.

Nejtvrdší spor se vede o **justici**, protože právě tam Tusk slíbil největší „opravu státu“. V listopadu 2025 Nawrocki **odmítl** jmenovat 46 soudců a v únoru 2026 **vetoval** klíčový zákon měnící fungování Národní rady soudnictví, tedy orgánu, který má zásadní vliv na výběr soudců. Vláda tvrdí, že tím prezident prodlužuje chaos zděděný po PiS, zatímco jeho tábor namítá, že Tuskovy změny by rozvrátily legitimitu již jmenovaných soudců. V jádru je to spor o to, kdo má právo definovat „nápravu“ polského státu.

Druhým bojištěm je vztah k EU a k tomu, jak má Polsko financovat svou bezpečnost. Nawrocki letos v lednu útočil na Green Deal, migrační politiku EU i „centralizační tendence“ Bruselu. V březnu pak vetoval zákon, který měl Polsku otevřít přístup k 43,7 miliardy eur z evropského obranného nástroje SAFE. Vláda to chápala jako rychlý a výhodný způsob modernizace armády, prezident jako nebezpečný dluh a zásah do suverenity. Tusk tedy chce posilovat evropskou spolupráci, zatímco prezident spolu s opozicí sází spíše na Spojené státy.

Třetí rovina je zahraniční politika a rozdělení pravomocí. Český rozhlas upozornil, že **nejasné rozdělení rolí** mezi prezidentem, vládou a ministrem zahraničí vede ke stále hlubším sporům, a dokonce i k problémům s obsazováním ambasad. Kvůli tomu Varšava nějaký čas neměla velvyslance ve Washingtonu. V květnu 2026 pak Tusk po zrušení plánované americké rotace vojáků zdůrazňoval nutnost držet transatlantickou jednotu, zatímco jeho dřívější pochybnosti o stoprocentní spolehlivosti USA kritizovali Nawrockého spojenci.

Konflikt se promítá i do **společenských témat**. Tuskova vláda slibovala civilní svazky pro stejnopohlavní páry, ale agentura AP v květnu 2026 **připomněla**, že tyto snahy narážejí jak na konzervativní odpor v politice, tak přímo na odpor prezidenta Nawrockého. Spor proto nevypadá jen jako střet o paragrafy, ale jako souboj dvou kulturních a hodnotových bloků: jednoho liberálnějšího, druhého konzervativně národního.

Největším domácím důsledkem je **politická paralýza**. Tusk po Nawrockého vítězství musel **žádat** Sejm (dolní komora parlamentu v Polsku) o vyslovení důvěry, aby ukázal, že vláda ještě drží pohromadě a prezidentova výhra automaticky neznamená její konec. Současně se ale prezident stal téměř permanentní brzdou vládní agendy. ČT24 už 22. ledna 2026 **uváděla**, že Nawrocki od nástupu do úřadu použil veto třiadvacetkrát.

Praktický dopad je ten, že Polsko často rozhoduje pomaleji, složitěji a za cenu obcházení standardní legislativní cesty. Po vetu zákona o SAFE vláda hledala náhradní mechanismus, sama ale připouštěla, že bude komplikovanější a pomalejší. Již bezprostředně po prezidentských volbách navíc agentura Reuters **upozornila**, že investoři čekají větší politickou paralýzu, polské akcie oslabily a zlotý klesl vůči euru. K tomu se přidává **únava veřejnosti**. Stát hodně mluví o velkých hodnotách, ale hůř rozhoduje o soudech, energetice, sociálních otázkách nebo tempu zbrojení.

Je tu i méně měřitelný, ale možná ještě důležitější efekt. Polsko vede téměř **permanentní předvolební kampaň**. Vláda potřebuje dokázat, že ještě umí něco prosadit, prezident zase potřebuje ukazovat, že Tuska brzdí a chrání „druhé Polsko“ před liberálním obratem. V takové atmosféře se z každého zákona stává symbolická bitva o identitu státu, nikoliv jen spor o technické řešení. To je pro veřejnost únavné a pro stát dlouhodobě drahé, protože energie, která by mohla jít do reforem, se spotřebovává ve válce symbolů.

Pro EU je problém v tom, že Tusk sice Polsko po roce 2023 znovu přiblížil k Bruselu a pomohl obnovit důvěru, ale Nawrocki tuto linii soustavně oslabuje. Peníze odblokované po Tuskově nástupu byly spojeny s obnovou právního státu, jenže právě tuto oblast prezident blokuje a současně přilévá olej do sporů o Green Deal, migraci i evropské obranné financování. EU tak v Polsku znovu naráží na starý problém. Formálně má v Radě partnera v Tuskovi, ale doma proti němu stojí prezident, který buduje opačný politický příběh.

Pro Česko je zpráva dvojí. Dobrá je ta, že v „tvrdé“ bezpečnosti zůstává Polsko **zásadním partnerem**. Petr Pavel po setkání s Nawrockým řekl, že oba prezidenti sdílejí pohled na Rusko jako na hlavní hrozbu a mluvili o spolupráci v EU i NATO. Horší je, že Praha jedná se zemí, která navenek působí jako regionální velmoc, ale uvnitř je rozštěpená v pohledu na EU, na některé aspekty podpory Ukrajiny i na podobu západního společenství. Pro Česko to znamená, že spolupráce s Polskem zůstane důležitá, ale její politická předvidatelnost bude menší než dřív.